

БІБЛІОТЕКА
Українського Наукового Інституту
№ 16

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

РІК ДЕВ'ЯТИЙ

Адреса редакції й контори:
у Києві Велика Підвальна вулиця д. 6.
Телефон редакції 1458.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1914

на 1 р.	на 3 м.	на 6 м.	на 9 м.	на 12 м.	на 15 м.	на 18 м.	на 21 м.	на 24 м.	на 27 м.	на 30 м.	на 33 м.	на 36 м.	на 39 м.	на 42 м.	на 45 м.	на 48 м.	на 51 м.	на 54 м.	на 57 м.	на 60 м.
5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	0.75	0.25	0.75	1.25	1.75	2.25	2.75	3.25	3.75	4.25	4.75

Передплату на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 лив. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 лив. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мал. 2 карб., або по 1 карб. на протязі перших шести місяц. Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., 27 Корон 94 гелери на австрійську валюту; на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м. 1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні, виставленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го чис. ном м ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ З 3 КОП.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті; більші статті до друку негодяться, переписуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коптом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначено умови друку, вважаються безплатними.

З ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

Просять авторів додержуватися правопису „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК
ЗА РЯДОК ПЕТИТУ АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:
перед текстом 30 к.
після тексту 15 к.
„сторонні повідомлення“ 75 к.

ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІЧІ
Оповідки про пошукування праці—в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

ОПОВІСТКИ приймаються в ГОЛОВНІЙ КОНТОРІ „РАДИ“ та в Центральній конторі, об'явленій Т. Д. Л. і З. Метцль і Ко- МОСКВА, Мясницька, 6. Ситова в оділах цього Т. Д.: 1) в Петербурзі—Морська, П. 2) у Варшаві—Маршалківська, 130. 3) у Вільні—Большая, 78. 4) у Лодзі—Петроковська, 1 та 5) у Парижі—8, площа Біржі.

Жертвуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві.

Жертви по всій Росії дозволено збирати Полтавській Губерській Земській Управі та Київській Городській Управі.

Сьогодні поновлення програми!!! 45 №№ першокласних артистів
Англійська етуаль

MISS POMERY
Франц. опер. співачка

АНІТА СІЛАС
Польск. арт. С. Станиславська, Російська артистка Дніпровська, Рос. арт. Шушу Ремі, Англ. субр. Філіс Жюї, Лірич. співачка Терлецька, Інтернац. співачка Пальміра М Пес Карола, Подольська, Крессен, Лінда, Голубовська, Крушевська, Стефанська та багато інших.

Семейний театр-варьете
„АПОЛЛО“
Мерінговська, 8. Телефон 24-84.
Улюблене місце Київлян.
Дирекція трудове товариство.
А. М. Прокофьев, П. М. Федотов, Д. В. Пождин, А. Я. Вильберг.

Ідуть і далі гастролі

С. СОКОЛЬСЬКОГО
The Only dancing american, Fango and indiangirt

Princess WHITE DEER
Бере участь Qrhinal dunsu an-xian „Tango“ sand american

М-Пес Красинська, Ліліна, Морозовська, Сіреус, Росіна, БАЯН, БАТОРИН, „ТАНГО“ Франц. дует. MOURRIES, Акробати, Ельстоне, Bergend, Gomain, Lolo, Різет, Синицина, Карецька, Мальчевська, Витовська, Корф та багато інших. Хор московських циган. При театрі першокласний ресторан. Початок рівно о 10 годині вечора. Подорожби в програмах. Режисер Б. Савицький.

Еманс. танц.
Жолі-Марі
Королева Бриліантів.

Великий вибір **ГРАМОФОНІВ** од 6 до 125 руб. Пластинки в усяких фабриках й на усяких мовах од 40 коп. до 15 руб. „**ЭКСТРАФОНЪ**“—пластинки в діам. 25 см. двохсторонні по 75 коп. Українські новини.

ХОР М. А. НАДЕЖДИНСЬКОГО.

ТЕНОР І. Є. ГРИЦЕНКО.

- 20901 „Гуляв чумака на риночку“.
- 20902 „Ой, дитя горілиця“ і „Ой, ходила дівчина“.
- 20903 „Закувала тай сива возуля“ (Ніщинського).
- 20904 „Віють вітри“ (Ніщинського).
- 20905 „Ой, із за гори“.
- 20906 „Ой, у лузі тая ще при березі“.
- 20907 „Туман яром котиться“ і „Ой, запнув обруч“.
- 20908 Заповіт „Як змару“ (Шевченко).
- 20909 „Ой, гаю, мій гаю“.
- 20910 „Ой, ішов я вулицею“.

- 24555 „Дивлюсь я на небо“ (В. Заремба).
- 24556 „Без тебе Олеся“ (М. Лисенко).
- 24557 „Ой, я вечасний“ (А. Сидячка).
- 24558 „Сузі вітер велика в полі“ (М. Гайка).
- 24559 „Сонце нивонько“ (Укр. пісня).
- 24562 „Пові, вітро на Украйну“ (В. Заремба).
- 24568 „У гаю, гаю“ (Слова Шевченка. Муз. Б. Пілгорського).
- 24564 „Ой, не шуми дуже, зелений байраче“ (М. Лисенко).

Головне Депо музичних струментів і нот **Г. І. ІНДРЖИШЕК**, Київ, Хрещатик, 41, бель-етаж.

Іногородні замовлення виконуються швидко і акуратно. Прейс-куранти і повні списки пластинок висилаються по замовленню.

Петро Дмитрович

ЖАЛКО-ТИТАРЕНКО
Прорізна № 1 одділа не маю.

Повідомляє шановних покупців що в магазині призначена

РОСПРОДАЖА

Плюш, шовк, шерсть, ковдри, трико й бомажні тканини. 987

Т-ВО ЮВЕЛІРІВ
ФАБРИКА І МАГАЗИН
Київ, Хрещатин, 36.
там де аптека Марциничка.

Великий вибір готових, бриліантових, золотих та срібних річей власного виробу. Годинники карманні кращих фабрич. Прийом замовлень і підчинок. Іногородні замовлення виконуються спішно.

Художній театр „МИНІАТЮРЪ“
Театр Брикиної (б. Бергоньє), дирек. А. Н. КРУЧИНІНА.
Вхід без перерви.

Сьогодні, вівторок 21-го январа ВСЯ НОВА ПРОГРАМА: 1) В перш. раз музич. опер. бер. уч. д-ка Грановська, д. л. Кавсадзе, Токарський та інші. 2) Новий музич. шарж (нові куплети, інсценір. оповідання, трюми) Бер. участь д. д. Руденков, Шумський та інші. 3) Модний танець **ТАНГО** (нові куплети, інсценір. оповідання, трюми) Бер. участь д. д. Руденков, Шумський та інші. 4) Романси Шарпантьє.

23 январа XXX ній ювілей-бенефіс П. Л. Скуратова. ВСЯ НОВА ПРОГРАМА.
Початок з 6 год. 30 хв. веч. Ціни місця звичайні. Квитки продаються з 6 год. веч.

У Бахмуті
„Раду“ можна передплачувати у власного агента В. В. Благодатєвина. Харківська вуз., д. Абрамівича (де ошадничо т-во дрібн. кредиту).

В УМАНІ
„РАДУ“ можна купувати газетною кіоскові С. О. Дражліна на Миколаївській вул.

Тільки 7 днів.

З 15-го Январа по 22 Январа
В Модньо-Мануфактурному Магазині під фірмою

Е. С. СРАВОВА
наступника

А. В. БЕРЕСТОВСЬКОГО
Київ, Хрещатик, № 38 (фірма існує з 1816 року)

**Велика Грандіозна
Роспродажа Останків**

Всього краму, а також од Сезона в усіх одділах.
Шовк, Шерсть, Суконно-Шайрові Ситці, Сатини, Батисти, Полотно, Плюш, Чесунча, Гардини, Одіяла на ваті, Плюшеві й Шкейні.
По всіх одділах увесь вищезазначений крам по небувало Дешевих цінах.

Тільки 7 днів.

КОЗЫРЬ

ШУСТОВА

ГЛАВНЫЙ

Великий вибір готових, бриліантових, золотих та срібних річей власного виробу. Годинники карманні кращих фабрич. Прийом замовлень і підчинок. Іногородні замовлення виконуються спішно.

Тільки 7 днів.

З 15-го Январа по 22 Январа
В МОДНЬО-МАНУФАКТУРНОМУ МАГАЗИНІ під фірмою

КОТЛЯРОВ І ЧЕРНОГОЛОВКИН
ХРЕЩАТИК, 36.

**Велика Грандіозна
Роспродажа останків**

Всього краму, а також од Сезона в усіх одділах.
Шовк, Шерсть, Суконно-Шайрові Ситці, Сатини, Батисти, Полотно, Плюш, Чесунча, Гардини, Одіяла на ваті, Плюшеві й Шкейні.
По всіх одділах увесь вищезазначений крам по небувало Дешевих цінах.

Тільки 7 днів.

Тільки 7 днів.

З 15-го Январа по 22 Январа
В МОДНЬО-МАНУФАКТУРНОМУ МАГАЗИНІ під фірмою

КОТЛЯРОВ І ЧЕРНОГОЛОВКИН
ХРЕЩАТИК, 36.

**Велика Грандіозна
Роспродажа останків**

Всього краму, а також од Сезона в усіх одділах.
Шовк, Шерсть, Суконно-Шайрові Ситці, Сатини, Батисти, Полотно, Плюш, Чесунча, Гардини, Одіяла на ваті, Плюшеві й Шкейні.
По всіх одділах увесь вищезазначений крам по небувало Дешевих цінах.

Тільки 7 днів.

Театр Городського Народного Дому

Українська Трупа Дирекція М. К. САДОВСЬКОГО.

Сьогодні, 21-го січня
(вівторок) у 8 разі 1) **Дячиха** ком. на 4 д. 2) **Серденьку з лотому від серденька цирого** жарт на 1 д. У середу, 22-го у 2-й раз нова п'єса
Камінний господар драм. на 6 д. Л. Українки. У Четверг 23, бенедикт арт. С. Ф. П'янівського у 1-й раз вист. буде:
Крилатий господар драм. на 4 д. Старичко-Черняхівської. У п'ятницю, 24-го у 14 раз опера на 3 д. 4 акт. У неділю, 26-го в дві вистави: ранком від 10 до 50 к. **Катерина** опера на 3 д. Вечер.
Льчина ніч траг. на 5 д. 7 акт. У понеділок, 27 по цінах від 10 к. до 1 р. 20 к. **Циганка Аза** драм. на 5 д. з співаним.
Мазепа траг. на 5 д. 7 акт. У вівторок, 28 до 2 год дня і від 5 до 10 год. вечора. Поч. вистав: Ранком о 1 год. дня, увечер. о 8 год.

Вид. НАША КООПЕРАЦІЯ.
Вийшов з друку перший кооперативний український таблиць календар на рік 1914 і продешевить по українським книгарням, а також на складі. т-ва "Наша Кооперативна"
(Київ, Обсерваторна 1. пом. 2. По ціні 5 коп. за прим.) 8

Молоко й вершки (сливки)
Тільки од власних коров, які дають цілодобово ветеринар. лікарі достав.
до дому Т-во Ляк
по ціні 1/30 ведра молока 10 к.; за 1 шлянку вершків 12 коп. По абонементу 5% знижки. Жильяська, № 106. Телеф. 23-09.

Перешкоди українській пресі.

Коли говорять про тяжкі умовини, в яких доводиться існуючій українській пресі в Росії, то говорять загалом про ній—позачи знаючи в подробицях ті перешкоди, що ставлять між газетою й читачем, а частіше тільки вгадуючи їх, бо знати офіційну сторону тих перешкод можна хіба швидконавики. Ще з часів таємного указу 1876 року заведено систему таємних розпоряджень що до українського друкованого слова, і тепер навіть доходяче до нас чути про секретні розпорядження в справі того чи іншого видання—у всякому разі неприкрито—до читачів української преси. Звичайно, все-таки найбільше шкодить життю української преси приватна ініціатива дрібних членів місцевої армії і адміністрації, що сподіваючись на санкцію вищого уряду й адміністрації, стараються походити в такт з біжучим урядовим курсом, на власну руку вживають тих чи інших заходів проти читача української преси. Немає чого говорити про тих наших читачів, що займають які-небудь посади в судах, школах, земстві й адміністрації: ніби змовились наші переплатники раз-у-раз у листах до редакції, висловлюючи свої жалі й скарги на утиски за української переконання, вживають такого виразу: «або „Рада“—або „Посада“». І так, виходить, приблизно однакова формулюють свої думки в цій справі і на правому, і на лівому боці Дніпра, і на півдні України. Що за української свідомість можуть на місцях всякими засобами бити по матеріальній сторіні життя людини—це зрозуміло, і тут справді доводиться часом зриватися своїм газеті, або шукати іншої собі посади, коли людина органічно не може зриватися читання українського періодичного органу. Коли ж впливати на матеріальну сторону життя читача української преси нема змоги, тут уже вживають інших заходів: безконечні скарги на неакуратну доставку газет і свідчать, що десь числа газети залежуються, десь пропадають, псуються або вивітаються; а пригоди всієї газети трапляються саме тоді, коли доставити їх з рук пошти переходить до рук інших посередників, до волостного правління, наприклад.

Сильному духом.

Лейб нам'яни Луки Скоковського. Тільки вчора дійшло до мене багато звістка про смерть Луки Скоковського, хоч він помер більш місяця тому, ще 15 декабря минулого року. Широкий публіцистичний таланток не м'я: не був небіжчик тією блискучою фігурою, що притягає до себе очі ширших кругів; навпаки, навіть те, що робив він—робив під скромним криптиномом, або в такій атмосфері, в якій вважали заглушується й пропаде всякий гук, не доходячи далеко поза її межами. Та й сама влада небіжчика, незвичайно скромна, віддала од усього голосного, ефектного; до того ж і становиде—диак, вчитель, а потім сільського священника в глухому закутку на Таврії, за десятикілометровою залізницею,—теж спричинило до того, що небіжчик непомітно робив своє живе та користне діло, не помітно навіть для близьких зійшов і в могилу.

Але єсть гурток людей, яким ця смерть багато скаже, яким і їх небіжчик враз нагадає найкраще може смугу в їхньому житті—нагадає молодечі мрії, перші зародки свідомости, перші початки роботи коло національної української справи. Були часи, коли біля небіжчика Луки Полікарповича гуртувалося все, що живого було з молоді, коли його скромна дяківська квартира на Кирилівській улиці в Києві грала роллю справжнього Ельдорато—так і звадалось у нас та квартира—для молодих душ, які знаходили там щедру й багату поживу духову. Поміж київськими семинаристами кінця 80-х і початку 90-х років ім'я небіжчика було прапором і вже сама знайомість з „Лукою“ була певною ввіслюкою, свідомством тою національного настрою, який тільки прокидався в ті часи після тяжкої летаргії 80-х років.

Хто його знав, де й бралися такі люди, оті самостійні українці, під той глухий час загальної реакції й спеціального зневірення в українських кру-

В ч. 15 вашої газети читаємо, наприклад, таку звістку: „Земський начальник 3-го участка словяно-сербського повіту (на Катеринославщині) Ів. С. Тихонович видав наказ михайлівському волостному правлінню, щоб воно оповісти мешкавців своєї волости, що хто бажає передплачувати який часопис, повинен подати писану заяву про це, а інакше всі часописи (без заяв) будуть одсилатися до канцелярії земського начальника.“

Селяне сел Михайлівки та Олексіївкі страшенно цим здивовані й боються передплачувати часописи. Такіх, хто подав заяви, тільки двоє, решта ж боїться... Двоє селян послали ще до нового року передплати на український тижневик і чорез це мусили подати заяви, а решта, натурально, боїться, бо як підуть допитування та навчання, жарти та гулювання, то селянин радий не тільки читання зриватися, аби йому дали спокій! На перший погляд нічого шкодливого в такому розпорядженні нема, хоч зовсім неясно, на якій основі земський начальник вимагає такого складного канцелярського процесу одержування газет, однак психологічно й фактично суть його ясна.

Занедаючи й цей варіант перешкод на дорозі українського часопису од редакції до читача, ми разом з тим все таки нагадуємо нашим читачам, що було б великою помилкою й шкодою для української справи піддаватися впливу цих дрібних перешкод, бо нічого незаконного у передплачуванні й читанні української преси нема й бути не може, що право своє треба обстоювати, що привільники української преси не повинні через усякі заходи ворогів тої преси боїтися і розривати звязки з тими органами, що едають їх з усім українським життям. Адже—на похиле дерево й кози скачуть, а за теперішніх часів все таки єсть змога обстоювати не тільки своє право на життя та їжу, але й на задоволення культурних потреб.

3 газет та журналіве.

Полюсько-українське громадянське порозуміння. ство не обманює себе

Ніяких видимих ознак свого життєвості українство тоді не подавало, свідоміх людей майже не було видно, а діячі активних можна було полічити на пальцях однієї руки. І протечили з води, чи з повітря—звідкись ішла в молоді українська ідея, захоплювала й запалювала серця, едала в тісний гурт і виховувала в бажанні працювати на добро рідного краю. Небіжчик Лука Полікарпович був може чи не найкращим покажчиком отій живучості нашої ідеї, отого стихійного потягу до відродження й національної роботи. І вже дійшовши самотужки до демократичного українства, він його поставив буквально єдиним мотором усього свого життя і сам став був на якийсь час живим центром для своїх товаришів.

Лука Полікарпович народився р. 1863 в селі Карпівцях, близько Богуслава, в сем'ї народнього вчителя, людини доброї, але заляканої й забитої; мати його змерла, коли Лука був ще дитиною і це ранне сирітство певне ще тоді належало на його владу свою печать якоїсь надзвичайної серйозности, похмурости й тихого смутку. Вихованець духовної школи (бурси) в Богуславі, потім семинарії в Києві, Лука мусів ще більш звязатись несприятливих обставин, які вбивають життєву радість і виховують черствих егоїстів та самолюбів. Отже—на диво—з Луки вийшло щось зовсім інше: людина з надзвичайною міною, як криця, волею й непохитною вірою в рідний народ, невгамисним бажанням у його працювати. Як прокинулася у йому українська свідомість—ми не знаємо: небіжчик був скупий на слова, а надто про себе самого. Досить того, що в вищих класах семинарії він був цілком уже свідомою людиною й насмілювався навіть, не вважаючи й на свою сором'язливу владу, пати до Ол. Кониського, що був тоді одним з найенергичніших українських діячів у Києві. Знаюмисть ця поведла до того, що в квітні р. 1888-го поміж київськими семинаристами засновалась українська громада, яка стала на довго центром

оптимістичними думками про значіння часткової перемоги українського народу в Галичині в справі виборчої соймової реформи. Обставини примусили наших парламентських представників піти, на нашу думку, на занадто великі уступки, але ні послі, ні суспільство не думають, що боротьба за рівноправність українського народу хоч трохи повинна задержатися цим останнім компромісом. На інших, на наших сусідах, ворогів та приятелів, порозуміння робить все-таки велике вражіння, робить вражіння перемоги українців, бо польська сторона окрім крайньої упертости вдалася ще до всяких способів, щоб зідкредитувати українців.

Нарешті після довгої боротьби, полки прийшли до угоди з українцями. І тривалося це як раз тоді, коли польськї повиности Галичини, Познані і Царства польського—та ще київської польської колонії—додамо од себе—рознамудлі дуже ділянку аптаруницьку агітацію, коли „народницькі“ друкування документів про зносини австрійських українців з пруськими габсбургів сподівались рішучо зідкредитувати українську „справу“, поклавши на її керівничих та ворогів отримати—ворогів Галичини й Австрії Інтриги демогагів, що весь свій успіх будуть на національній гризні, на розпалюванню ненависти до чужоземців, не мали успіху. Більшости польського народу, що живе в Галичині, настачало політичного глузду, щоб належно оцінити політику своєї Дімовських та показати їм спину.

Автор цих рядків д. Nemo (К. М., ч. 19) додає, що після цього порозуміння в Галичині стане спокійніше та що самий український рух піде по іншій дорозі.

Можна вірити, що з цього часу хоч трохи вичухе в Галичині національна звада і польські народні маси політк з русинським селянством будуть боритися за своє визволення од незліченїх феодалів та економічних панів. З цього часу політична боротьба в Галичині почне риватися по лінії класових, а не національних суперечностей.

Однак тепер лінія класова в Галичині зливається з національною; там переважають два класи—селяне й пани. Хлоп—українець, пан—поляк.

Іронія офі „Росії“ (ч. 2507) звичайно ціоа. проти рідної мови в школі. Хочеться їй викрити сховану небезпечність сути спопулятивних газетних статей з приводу резолюцій інородчеської секції.

Малочисельний хмарний пейзаж: малоруське село; діти гуртують до знання і світла; прекрасну українську мову, засвоєну з матірною матері виграють із школи; вчитель, якого призначають на правах вчителя з великоросійської дивиться на школу як загарячий басяк на данинці, не учить, а мучить тут дітей і зничально замислює тільки одну думку: а великоросійський народ ввчає останній кредит, бо про нього український народ судить по цих дикунах-учителях.

Далі „Росія“, малює, в шаржі звичайно, іншу картину лівих газет.

Малоросійське село; діти, яких захоплює світло знання; свято української мови; вчитель-українець, повний педагогічних талантів; загальна згода та розвільнення чувств; а в злотості—велика ідея як високопродуктивної організації, яка вільна до всяких обставин, а в інтимній диференціальній частині. В відповідь на це офіціоз властью до іронії: та невже? та не може бути? та що ви кажете?—А виходить—

Ії, справді, яка великодушність! І тільки подумати, що так поведатися ті самі, що ще так недавно підписували з поляками од імені руського народу угоду про незалежність Польщі!

Все такі природніше виходить у „Росії“, коли вона кличе городовника заспокоїти людські думки, ніж іроні-

духового життя й молодецьких поривів поміж семинаристами, притягаючи до свого гурту все, що було в семинарії кращого, не забитою семинарською схоластикою та загальною реакцією. І душею того гуртка був до самого свого виїзду з Києва небіжчик Лука Полікарпович.

Добувши р. 1890-го курсу в семинарії, Л. П. став за дяка при Іорданській церкві в Києві і цей час був часом розвитку семинарської української громади, досить численної як на тодішні обставини. „Ельдорато“—убога, тісна дяківська квартира в маленькому садовку під горою, притягала нас своєю багатовитою бібліотекою, де ми могли знайти все, що виходило по-українськи, і кращі твори з російською письменства та журналістики, тими своєрідними звичаями, які так навчали, й приваждою особливо самого хазяїна, що був найменше хазяїном у власній оселі. Зранку до ночі там клекотом клікотило життя, провадились такі розмови й замігання, читались новинки українського й російського письменства, лунали бадьорі співы, ривалась доля світів, прокидалися шляхи для рідного краю, одбувались скромні свята, як Шевченкові роковини й ин... В цій інтелектуальній атмосфері міцніло моральне завзяття, виховувались душі, гартувалися сили. Кожен з громадян ішов до Ельдорато, як додому, й часто хазяїн, повернувшись звідкись пізно, заставав занятими усі місця, де можна було лежати,—тоді філософічно здиамало двері з зависів клав на два стільчики, палто під голову—й задовольнявся з такого імпровізованого ліжка. Аскет з природи і вдачі, він а ні трохи не дбав про себе, не дбав до такої міри, що навіть залізне здоров'я його почало од такого життя занепадати. „Ельдорато“ на Кирилівській улиці було справжньою комуною, де ми не чули про „моя“ й „твоє“, де особисті інтереси не зваджувались переступати порога. І скільки цікавих людей перебувало тут, в убогій дяківській оселі! Часто бував тут Кониський, до якого розмов прислухались ми мало не з по-

бузу з дотепністю того самого городовника.

Учителі-націоналісти. В Петербурзі був з'їзд учинаціоналістів, а „Київ“ з досади робить у себе тепер збіговисько чорнотенних своїх прихильників: під заголовком „Голос учителя“ газета містить листи проти з'їзду. В тому, що ці люди займають учительські посади сумніви може і не бути, а от чи вони справді учителі-педагогі—це вже хто його знає. Наприклад (ч. 17).

„Ех, ви, „господа вчителі“, едітлі б вам у хаті та не рипатися, та людей не смішати! Знаєте ще те явище, що підчас з'їзду всі „жидовські“ газети були в захваті од бажання п.н. „вчителів“ завестись навчання на українській мові.“

До слова „жидовська“ редакція „Ківеа“ додала таку примітку:
Редакція, що рішила була не вживати цього милого слова, не може одначе заминити його иншим, більш приемним для вуха слухода. Шкода калічити змість такого ціннаого діста.

Добрий же вчитель з автора листа, що чорнотенство газету призвів до чорнотенства, якого вона уникала.

Чого звидіти, так „судовісцькі дворяне“ (себ-то жиди)! „Ех, ви, колотлі!“ (Не колоті, а калісі)! Не ввели ж треба, а як пише одна шаповалова особа в „Києві“... різкі! Цілий в-мент вийшли б нас од української ліхотомії!

Виходить, що в заходах проти хуліганства доводиться подумати й про вплив п.п. співробітників П'єсського.

По Росії.

До чуток про продаж Путиловського заводу. В пресі з'явилися чутки про те, що немов би Путиловський завод переходить у власність германського заводу Круппа. Путиловський завод, як відомо, виробляє гармати, кулі, военні судна то що і має велику вагу для Росії. Представники цього заводу спростовують чутки про продаж. Кажуть, що справа йде тільки про додаткові акції заводу, котрі може купити і завод Круппа. Французькі фінансові кола дуже занепокоєні чутками про продаж заводу німцям. Коковцов особисто виступив перед французьким громадянством з поясненнями в цій справі. Він заявив, що коли Путиловський завод перейде до Круппа, то казенних замовлень йому вже більш не будуть робити. Видатні члени комісії оборони вжили заходів до того, щоб не дати Круппові змоги здійснити свій намір. Можливо, що навіть буде внесенно в Держ. Думу запитання для вивчення справи. Французькі банки згодились асигнувати Путиловському заводу біля 20 мільйонів франків, щоб перешкодити Круппові купити завод. Телеграфне агенство також спростовує чутки про продаж. Виступ Коковцова трохи заспокоїли французьке громадянство. Можливо, що всі чутки про продаж пустила сама адміністрація Путиловського заводу, думаючи таким чином примусити французьких банкірів дати гроші.

Про право депутатів належати до фракцій нелегалізованих партій. На засідданні першого департамента сената розглядали рапорт міністра внутрішніх справ, де він прохав дати пояснення по таким питанням: 1) чи поширюється постановна сената од 30 сентября 1908 року (про право осіб, що перебувають на державній службі, належати до нелегалізованих партій) на осіб, котрі, як члени Державної Думи, вступили в ту чи иншу фракцію; 2) чи треба, на основі цієї постанови, увільнити з посади депутата Салазікіна,

председателя нижегородського ярмарочного комітету, за те, що він став членом протиурядової кадєтської фракції в Державній Думі. Міністр стоїть за увільнення Салазікіна з посади. Рапорт його викликав між сенаторами суперечку. П'ять сенаторів згодились з міркуваннями міністра внутрішніх справ, а чотири сенатори, взявши на увагу, що по закону депутати Думи не відповідають за свої погляди, висловились за те, що судити депутата за належність до якоїсь думської фракції не має права ні сенат, ні міністр внутрішніх справ. Через ці суперечки між сенаторами питання будуть розглядати на загальному зібранні сената. (Р. В.)

Декларация Касо. Цими днями міністр освіти Касо розмовляв про освітні справи з співробітником „Бирж. Відомостей“, Розмова ця викликала, в громадських колах живі багатки і протести. Всіх дивує, що міністр висловлював загальні думки, не хотів дати відповіді на певні життєві питання і маловажні справи народної освіти в Росії в липшому становищі, ніж в якому вона перебуває. В розмові Касо, між иншим заявив, що він прихильник спеціальних шкіл і дає їм перевагу над університетами. Видатні громадські діячі пояснюють цю прихильність міністра до спеціальних шкіл тим, що з поліцейської точки погляду вони зручніші, бо мають менше слухачів. По вищих школах, — на думку міністра, — все йде як слід. Немає професорів, але це явище тимчасове. Особливо приємно вражає міністра „внутрішня дисципліна“ по школах. Один з членів Державної Ради зауважує з приводу цього, що в дійсності російські університети занепадають духовно і економічно. Професори призначають правих та покірних начальства, а не дійсних вчених; правий студентам не чинять ніяких перешкод в їх діяльності, а проти лівих вживають суворих репресій. Все це створило таку духовну атмосферу, в якій зовсім не можна дихати: розвивається кар'єризм і знищується ідеалізм. Міністр сказав, що в московському університеті навчання йде добре, тоді як в дійсності там повний занепад: за браком коштів навіть припинено деякі практичні роботи студентів. Так само якісь дивні погляди, що зовсім не відповідають дійсності, висловив міністр і про середню та нижчу школу. Так, міністр заявив, що обов'язковою освіти не можна тепер вести в Росії, тоді як зробити це є поважна змога. (Р. В.)

В духовних колах. Цими днями обер-прокурор найв. синода В. К. Саблер ізів у Царське Село з черговим докладом про церковні справи. Передають, що в докладі говорилось про сумну долю в путивльському монастирі. У вищих колах на самогубство єпископа Іоаніки звернули особливу увагу, наслідком чого і послано в курску єпархію члена найв. синода єпископа Олексія Саратійського для розслідування події на місці. Він повинен вивисити, які відносини були між архієп. Стефаном курським і єпископом Іоаніком, стан здоров'я єпископа Іоаніки і його поведіння в Білгороді й, нарешті, вивисити, як жив небіжчик у путивльському монастирі. Єпископ Олексій одвідав судового слідчого сумського окружного суду, а також і прокурора цього суду. (Р. В.)

При міністерстві доріг організо-

ційними очима. Кілька доносів до консистоції зробили своє діло й незабаром од Ельдорато лишались сами сигоди. Р. 1895-го Луку Полікарповича (він тоді саме злагодив до друку нескінченну працю Зінківського про штунду) одставлено од посади з заборонною служити в духовному стані на Київщині. Притулок вигнанцеві дала далека Таврія, де він счершу вчителював (у Кильбуруні під Семфуроподем), а з р. 1896—вивітався на священника (в Бердінськомій й Мелітопольськомій повітах, село Николаївка). Учителювання в школі, народній читання, допомога селянству—ось що зробилося з того часу життям Скоковського. Єдино розвагою було йому листування з розкіданими по всій Україні старими товаришами та що річні подорожі до Києва—„набратись духу“, як він звичайно казав. В особистому житті лишився він тим самим суворим аскетом, що забував про себе і дбав тільки про громадські справи. А здорівля тим часом з кожним роком спливало й занепадало, і „набравшись духу“ в Києві, він тяжко смутив нас, хто його знавав, очим повільним, але невпинним зрубуванням колись залізною організму. І неблаганний кінець все ближче й ближче присувався до його.

І він прийшов, Луки не стало. Зійшов він у могилу так само непомітно, як і жив та працював. Але напевне старі товариші його, розкидані й розпорочені по всіх усюдах, до віку пам'ятають цю скромну з вигляду, але потужну й свідому себе силу, що проробила таку глибоку борозну серед близького кола товаришів, що зуміла темної ночі нашого лихоліття запалити такий ясний вогонь духових інтересів, коло якого грілося багато людей і в життєву путь забрали з собою проміння тогочасного вогню. І в серцях оних людей ім'я Луки Скоковського завжди буде бергетись, як найсвятіша святиня, і пам'ять про цього сильного духом чоловіка не загине ніколи. Сержій Єфремов.

вано нараду для обміркування питання про дозвіл особам жіночого полу бути „дипроїзводителями“ в інституціях міністерства домір з відповідним жалуванням і правами державної служби.

— Із певного джерела повідомляють, що петербурзьке т-во лікарів склало проект легалізації абортів. Аборти буде дозволяти лікарський інспектор, наперед одібравши відомості про економічне і соціальне становище жінки, котрі примусені зробити аборт.

Державна Рада.

(Засідання 18 январа). За пресидателя — Голубев. Розглядають статтю 8 думського проекту, в якій зазначено, що казенні й приватні місця для продажу спиртних напінків можна одкривати тільки на землях, підвладних органам самоуправування, й до того в місцевостях з населенням не менш 500 душ. Комісія Ради цю статтю виключила, але меншість її висловила за те, щоб суть цієї статті залишилась в іншій редакції.

Гурно подає поправку, щоб казенні й приватні місця для продажу спиртних напінків можна було одкривати в місцевостях, які мають більше 500 душ населення.

Граф Толє радить, щоб позагородськими поселеннями й посадами казенні й приватні місця для продажу спиртних напінків можна було одкривати тільки на землях селянського самоуправування, а також за 3 версти одних, за винятком земель, що увійходять у межі города.

Барон Мелер-Закомельський пропонує поправку, щоб було можна в земських губерніях дозволяти одкривати казенні та приватні місця для продажу спиртних напінків по за городами й місцевостями, на які поширюються заборонючі приговори тільки після згоди управителя акцизних зборами, губернатора та згодою земства.

Загальні суперечки з приводу статті 8-ї затягаються до пізної й їх одкладають до другого засідання, що має одбутись 22 январа.

Коло Думи.

Законопроект про печат.

Знову почалась робота думської комісії про печат. Розглядають статтю урядового законопроекта про драматичну цензуру. Одзначають статтю 133 про особливий цензурний дозвіл п'єс для народнього театру.

Палкі суперечки повстають із приводу статті 136, що забороняє всякі одступлення од дозволеного тексту й вимагає, щоб авторецензент мав для звірки цензурований примірник.

Більшстю голосів статтю одкидають.

Виключають статті 138—139, якими надається право міністрові внутрішніх справ і губернатором за допомогою головногo управління по справам печаті забороняти в державі виконання дозволенних в окремих губерніях п'єс.

Далі одкидають статтю про цензуру кінематографічних бинд і грамофонних пластинок.

Приймають побажання гр. Бенігсена про внесення проекта про поліпшення й оздоровлення кінематографів.

По Україні.

У Києві.

До вшанування Т. Шевченка. Комісія по вшануванню 100-літнього ювілею Т. Шевченка клопочеть перед городською думою про асигнування 5 тисяч карбонанців на улаштування свята.

Українське наукове товариство. В середу 22 січня в 8 год. вечера в по мешанні громадського зібрання „Родина“ відбудеться наукове засідання товариства. Прочитано буде доклади: 1) В. Молдзелевського — листування М. Бакуринського до М. Глібовича-Широцького в справі сватання свого сина; 2) Кузед — статистичні відомості про Галичину й Буковину після перепису 1910 р.

Городська дума. Сьогодні починається чергова сесія город думи. В повістку внесено 57 впропсів.

Нові назначення. Міністерство фінансів одпустило кредит на збудування у Васильківській і Білій Церкві власних будинків державною казначейства.

Розслідування в старокіївському участку. Помічник поліцеймейстера В. К. Гешнер, який робить розслідування в справі околородного надзирателя Чернявського, що побив у участку хлопця Ф. Нарвоїша, вчера опустив Чернявського й Нарвоїша. Нарвоїш заявив, що його арештував на Фундук лецькій вулиці якийсь околородний надзиратель. До вечера його держали в старокіївському участку. О 10 год. вечера Нарвоїша повели до діжурного валізирателя, де і побили його. Чернявський же каже, що Нарвоїш показує неправду. Розслідування проводиться далі.

Поліція у клубах. Вчера між 2 1/2—4 год. ночі київська поліція перевірила 4 клуби: клуб банкових служачих (Хрещатий, 7), клуб „Вістники знанія“, „Жівочий клуб“ (Институцька 5) і „Клуб руських кравмарів“ (Лютеранська, 1). Нічого не дозволеного в клубах не знайдено.

На полях. По відомостям, що надійшли з Харьківщини, Бесарабії, Поділля, Київщини і Волині, сніг почав

розставать. Поля почорніли. Хлібороби турбуються, що од морозів загинув хліб.

В жіночій торговельній школі. Товариство расповсюдження комерційної освіти вирішило одкрити в жіночій торгов. школі паралельні класи і добудувати третій поверх.

Погода. Морози у Києві пройшли і в останні дні у городі дуже тепла погода — 2 гр. тепла.

Позавчера на сонці було 5 градусів тепла.

Відміна сонця. 8 августа біжучого року одбудеться повна відміна сонця (затм'їніе). Найкраще видно буде по одній сонця у Києві. Почнеється воно о 2 год. 45 хв. 14 секунд дня і закінчиться о 2 год. 45 хв. 28 секунд.

В Київ придуть закордонні астрономи.

Скарга на нотаріуса. Управління південно-західних залізних доріг купило у товариства братів Терещенків на Театральній вул. частину землі за 215433 карб. Купчу про землю склали у нотаріуса Воробьова. Але старший нотаріс одмовився затвердити купчу, бо, на його думку, для цього треба височайшого затвердження. Управління про це запитало міністерство. Міністерство одповіло, що нотаріус повин затвердити купчу. Управління подало на старшого нотаріуса скаргу в суд. Одночасно рада управління постановила видати т-ву Терещенків гроші за землю.

Курси для шоферів. 1 февраль при Олександрівській гор. школі буде одкрито курси для шоферів.

Вісті з краю.

Громадське життя.

До Шевченківського ювілею. Катеринославський губернатор дозволив організувати у Катеринославі ювілейний Шевченківський комітет для впорядкування там Шевченківського свята.

На черговому засіданні полтавської думи буде прочитано доклад городської управи про святкування 100-літнього ювілею за дня народження Т. Г. Шевченка. До Шевченківського свята готуються ріжні полтавські товариства.

В полтавському українському клубі. Минулої суботи в полтавському українському клубі В. М. Щербаківський читав доклад на тему: „Люзіа висоти в старовинних українських пеквах“.

В товаристві „Боян“. На 23 п. м. в полтавському українському клубі мають скласти загальні збори членів полтавського т-ва „Боян“. Розглядатимуть такі питання: 1) справоздання товариства і ревізійної комісії; 2) вибори правління; 3) біжучі справи і 4) доклад Г. Коваленка — „Орнаменти, як символ старовинних релігій“.

Лялка. На зразок минулих років, в с. Вергунах, на Київщині, була улаштована Різдвяним святками багатушою та місцевим учителем шкільна лялька.

Співали українських пісень, читали вірші, грали „в ляцях“ байки та деякі сцени із збірника „В суді“, Виборного Макогоненка.

(Власн. кор.).

Земство і Л. Толстого. Щоб достойно вшанувати пам'ять Л. Толстого, чернігівські губерніські земські збори асигнували 15.600 карб. на придбання у Сітві десяти тисяч примірників „Войны и мира“ для безплатної роздачі школярам, що кінчають народні школи.

Кооперативна цегельня. Багрово-вевче кредиторів товариство (на Поділлі) рішило збудувати в селі на кооперативних підвалах цегельню. Товариство прохає подільську земську управу прислати в с. Багровоїції спеціаліста для обслуّدвання глини і адатності її для виробки цегли.

Городський ломбард. Балтська городська дума (Поділля) асигнувала 10.000 карб. на відкриття городського ломбарда у Валті.

Студентська вечірка. 7-го январа п. р. в Лубяках, на Полтавщині, була улаштована традиційна студентська вечірка. В концертному одділі, між іншим, брали участь: М. Вороний, що читав власні твори, кобзарь Кравченко і інші. Хор співав багато українських пісень. (Власн. кор.).

Ювілей Т. Шевченка. В кам'янець-подільському городську думу подано заяву, підписану більше ніж 200 особами, щоб дума прийняла на себе організацію святкування ювілею. 15 січня заяву цю розглянули в думі і поставились до неї прихильно. За браком часу дума не могла обговорити програму святкування і доручила цю справу особливій комісії з 7 осіб, під пресидательством К. Г. Солухи. Тепер все діло в тім, щоб п. губернатор затвердив постанову.

Справа редактора „Кіевлянина“ п. Шульгина.

Вчера в київському окружному суді без участі присяжних засідателів розглядалась справа редактора „Кіевлянина“, члена Д. Думи В. В. Шульгина. За голову був пресидатель київського окружного суду п. Кисичиний, членами суду були п.п. Григораш і Козловський; обвинувачував тов. прокурора Олександрович. Обороняв підсудного присяжний адвокат Калачевський. Свідками з боку підсудного були — жандармський підполковник п. Иванов і співробітник „Кіевлянина“, п. Трифонов. Прокуратура з свого боку викликала свідками: бувшого прокурора київської судової палати, сенатора Чаплинського, членів Д.

Думи п. Маклакова і Записло вського. Справа почалась після 12 год. дня. Шульгин сідає на лаву підсудних, хоч і має право сісти поруч з своїм оборонцем. Зала суду нагадує процес Бейліса: за судейськими креслами майже весь склад київської магістратури і прокуратури. Серед публіки сила союзників і представників інших правих організацій. Серед журналістів — представники всіх київських газет і великих столичних та провінціальних. Як тільки одкрылось засідання суду, оборонець підсудного просить викликати за свідків ще п.п. Тальберга, Білімовича, Мануїлова, Иванова (співробітника „Кіевлянина“). Суд не задовольняє цього прохання.

Акт обвинувачення.

27 сентября 1913 р. в Києві, за підписом редактора В. В. Шульгина було видруковано і поширено ч. 266 газети „Кіевлянин“. В передовій статті цього числа, яка торкалась справи Бейліса, автор вказує на те, що акт обвинувачення по справі Бейліса уявляє з себе обвинувачення цілого народу і цілої релігії і що тому київська прокуратура повинна була выступити тільки з обґрунтованим обвинуваченням. Але, вважаючи на те, що цей акт обвинувачення уявляє з себе нісенітницю, яку легко буде оборонити, то стає просто образливо за київську прокуратуру і за всю російську юстицію, яка видажлась выступити на суд всього світа з таким убогим багажом, і тому автор статті вважає своїм обовязком сказати про те, при яких умовах виник цей акт обвинувачення.

Обстановка, по словам статті, була така. При обговоренні в Д. Думі запитання правих з приводу вбивства Юшинського, член Думи Записловський заявив, що євреї тільки в тім місцевості вчиняють ритуальні вбивства, де їм вдалось підкупити поліцію.

Ця заява, на думку автора статті, рішуче вплинула на київську прокуратуру. Прокурор київської судової палати почав робити так, ніби єдиним його завданням було переконати Записловського, що він прокурор палати, чистий, як скло з цього боку.

Редактор „Кіевлянина“ Шульгин, коли його потягнули до суду за поширення через пресу неправдивих відомостей про службову діяльність прокурора київської судової палати, якими сяйло вороже в населенні відношення до прокурора, не визнає себе винним і пояснив, що інкримінована стаття написана ним Шульгином, і зміст її, по либокому його переконанню, усьому відповідає правді. Не бувши знайомиим з Чаплинським, підсудний не чув від останнього його думки про справу Бейліса, але політична боротьба коло цієї справи, а також відомості, одержані від лідерів правих партій, переконали його, Шульгина, що Бейліса причиною до цієї справи тільки для того, щоб через цей процес довести, що існують ритуальні вбивства. Заява в передовій статті про те, що прокурор палати Чаплинський, „засадив“ Бейліса в тюрму, не будучи переконаний в тому, що той винен, Шульгин ґрунтував як на своєму переконанню, що юрист, на такий високій посаді, як прокурор судової палати, не міг не бачити браку доказів проти Бейліса, так і на тому, що Чаплинський в приватній розмові з деякими особами висловився, що діло не в Бейлісі, а в тому, щоб довести, що існують ритуальні вбивства.

Що ж до наведених в статті доказів, що прокурор палати вимагав розслідування справи тільки в одному напрямку — як ритуального вбивства, це припускає інших мотивів, уявляючи від розслідування в цій справі, оддавши ще під суд, Мишчука і Красовського, які зріклись вважати це вбивство за ритуальне, залавкам дим всю поліцію і притягнувши освітити цю справу зо всіх боків, — то він підсудний, також переконаний в справедливості своїх висновків. Його переконання склались на підставі того, що Мишчука оддали під суд і палата його виправдала, що Красовського оддали під суд і по одній справі виправдали а по другій зорбили тільки догану, а також на підставі того, що оповідав Красовський і де-які інші особи, на зваги яких він, Шульгин, поки що не вважає можливим.

На підставі всього наведеного, дворянина В. Шульгина, 35 років, обвинувачують в тому, що бувши редактором „Кіевлянина“, в ч. 266 від 27 сентября 1913 року, в передовій статті яка торкається справи Бейліса, надрукував зовсім неправдиві відомості про службову діяльність прокурора київської судової палати, заявляючи, що після запитання в Д. Думі по справі Юшинського і заяви члена Думи Записловського, що євреї вчиняють ритуальні вбивства тільки після того, як підкуплять поліцію, прокурор Чаплинський, наче б бажавши переконати Записловського в своїй нецілкупности і виключно домагаючись довести судовим процесом істаування ритуальних вбивств „засадив“ в тюрму потрібного для цього „живого об'єкта“ в особі Бейліса, не будучи не тільки переконаним в тому, що Бейліс винен, але й не цікаволичсь тим, чи вить вказівки проти нього. Щоб досягнути цієї мети прокурор уявляв з посад і оддав під суд одного за одним двох начальників київської сискової поліції і тероризував цим всіх чинів поліції, які зрозуміли, що розслідування в якому небудь іншому напрямку погрожує втратою посади і

навіть тюрмою. Цим прокурор досяг бажаного йому результату.

На підставі цього і на підставі 200 ст. карного статуту дворянин В. Шульгин віддається суду київського окружного суду без участі присяжних засідателів.

Першим дає своє посвідчення сенатор Чаплинський. На запитання прокурора, чи мав він коли розмову з співробітником „Кіевлянина“ Трифоновим, Чаплинський заявляє, що розмова була, але він ніколи не казав Трифонову, що був би радий, щоб Бейліса виправдали. Чаплинський і тепер переконаний, що Бейліс винен і, оддаючи його під суд, він, як прокурор палати, не міг хотіти виправдання людини, яка на його думку, безусловно винна.

Чаплинський далі згожується з обвинуваченням проти нього з боку Шульгина, що вимагав, стоячи на чолі розслідування вбивства Юшинського, щоб поліція і інші чини вели розслідування в тому напрямку, який він вважав найбільше певним в цій справі. Але терору з його боку ніякого не було проти підвладних йому чинів. Віру Чеберяк він теж наказував не арештовувати, бо її часто арештовували всі, хто хотів.

Калачевський:—А мали ви розмову про справу Юшинського з покійним Пихном?

Чаплинський:—Так, я з ним зустрічався на одному зібранні правих організацій і він спитав мене, на що я викликаю національну ворожбчу. Я на це йому відповів, що я не бивав Юшинського і тому не я винен за національну ворожбчу.

Далі Чаплинський заявляє, що піді. Иванов нічого йому не казав про те, що арештований Козаченко кается в тому, що зробив наклеп на Бейліса, ніби той просив його, Козаченка, отруїти де-яких свідків.

Підполк. Иванов свідчить, що мав розмову з Трифоновим і з Пихном про справу Бейліса, але нічого йому не казав, що дивується, як прокурор міг виставити в акт обвинувачення наклеп Козаченка, коли йому було відомо, що це наклеп.

Свідок Трифонов доводить, що підп. Иванов говорив і йому і Пихнові про це. На очній ставці кожен з свідків стоїть на своїому.

Депутат Маклаков оповідає, що Записловський казав йому в Думі, що дійсно проти Бейліса мало вказівок, але що справа ритуальна — це факт. Шульгин спочатку був переконаний в правдивості російської юстиції, але підчас справи Бейліса він переконався в іншого поглядю.

П. Записловський згожується з тим, що він не казав, але разом з тим завжди був переконаний, що вбивство Юшинського — діло рук євреїв і що вбивство сталось тільки на заводі Зайцева і Бейліс повинен був брати в ньому участь.

Далі п. Записловський оповідає цікаву історію. Якось він спитав Савенка, чому він, пишучи під псевдонімом „Запорожець“ в „Нов. Времени“ переконує всіх, що справа Бейліса — справа ритуальна, а в „Кіевлянині“, де він один з стовпів цієї газети, нічого про це не пише. Савенка відповів на це так: „е, там будують сахарний завод, там писати про це не можна“. На підставі цих слів п. Записловський „догадався“, що орударі „Кіевлянина“ кредитуються, або що, в євреїв, і тому не хотять писати проти євреїв.

П. Шульгин в своїй поясненні заявив судові, що керувався, пишучи свою статтю проти київської прокуратури, тільки правдою і зповітами покійного Пихна. Доволячи далі, що справі Бейліса влада надала певний „ритуальний“ характер і мусила довести його в цьому напрямку, свідчить про це слова самого міністра Щегловитова: „справу припинити не можна, бо нас, як і поліцію, обвинувачуть в підкупі“.

Одповідаючи Записловському на його закид про „астрійський кредит“, Шульгин каже: „сахарний завод засновано на кошті семі Пихно і для того, щоб населення околиць цього заводу мало зарібок. Не солодкий мези той сахар, але чистий він і не забруднює його руки Записловського“.

Прокурор в своїй промові вимагав повного присуду Шульгину, бо він писав легкомудро свої статті так само, як і підписував записи в Думі, як може підписати і законодавчі акти. „при таких умовах краще скласти всі свої уповноваження“.

Оборонець Калачевський каже, що дивно, що хто не брався за справу Бейліса, врешті зорбився нечесним; тільки одна В. Чеберякова — чесна. Шульгину не можна не вірити, що він писав свою статтю тільки з крашних, чесних намірами.

Після недогодї наради суд присудив члена Д. Думи, редактора „Кіевлянина“ В. Шульгина до 3-х місяців арешту при тюрмі.

Присуд союзників, вороги Шульгина, зустріли оплесками.

Галичина.

(Од нашого корреспондента).

Заходи бля Шевченківського ювілею. Галичина енергійно готується до святкування столітнього ювілею Шевченка. По всіх містах і селах приготується багато ріжних ювілейних книжок про Шевченка, ріжні товариства будуть відбувати свої ювілейні

зібрання і з'їзди — а верхком того має бути великий краєвий з'їзд „Січей“ і „Соколів“, який в червні 1914 року у Львові має дати доказ сили і справності українських гімнастичних дружин.

„Не сміє пише „Перемиський Вістник“ бути у нас ні одного містечка, а ні села, не сміє бути ні одного товариства, яке б не відсвяткувало такого дорогого для нас ювілею.“

У кожній місцевості всі там існуючі товариства (читальні, Січі, Соколи, каси, господарські кружки, народні організації і т. д.) мають не гаючись скласти у себе спільну нараду і постановити, коли та в якій спосіб будуть Шевченковий ювілей святкувати. Належить наперед обдумати, щоб був відіт про Шевченка, декламації, спів, чи може яка театральна вистава. Січі і Соколи мають выступати з своїми правами. Задля того мусять Січі і Соколи завчасу взятись за підготовку до такого виступу.

У кожній селі повинні люде, старші і молодіж закупити та читати твори Шевченка. До кожної хати належить закупити і в гарних рамках на стіні повісити портрет Тараса Шевченка. У многих громадах святкують ріжні ювілей в той спосіб, що вкупують в землю десь на публічній місці на пам'ятку ювілею якусь гарну молоду деревину, найрадше дуба і називають його „Шевченківським дубом“.

Це все одно — як ті кам'яні пам'ятники, що їх по великих містах ставлять для заслужених людей. І того дуба березуть та що-року утворюють коло нього учнівські обходи“.

Химерна асигновка.

В сьогоднішньому числі „Ради“ читач знайде звістку про те, що чернігівське губерніське земське зібрання ухвалило для достойного вшанування пам'яті Л. Толстого асигнувати 15.600 карб. на придбання у Сітві 10 тисяч примірників „Войны и мира“ для безплатної роздачі школярам, що кінчають народні школи“.

Незрозуміла нам ця асигновка, а разом з тим така характерна для „малоросіян“, що загубивши здорове почуття культурно-національної приналежності, гублять поволі і „ясність духа“. Навіть забувши на хвилину, що чернігівське земство українське, допускаючи, що „Войну и мир“ воно роздаватиме дітям, що чудово знають великорусську мову, — ми й тоді не можемо визнаати цю постанову земства за розумну. Бо, справді, кому земі хочуть дати до читання один з самих великих і серйозних творів славного письменника? Хіба вони не видають того, що не кожному з них, земців, буде під силу зрозуміти всю глибоку філософську концепції цього твору? Хіба вони не знають, що Л. Толстой написав багачко хороших, цілком зрозумілих для народу творів? Коли вони все це знають, то чому, людям на сміх, для „достойного вшанування“ великого письменника вибрали саме серйозний, для дітей незрозумілий, твір? Такі питання викликає ця постанова земства, коли ми забудемо, що воно українське, а коли ми гадаємо, що це в Україні діється, для українського народу і на його кошти, тоді ця асигновка стає просто такою химерною.

Українські діти і їхні батьки не будуть читати „Войны и мира“ — твір цей їм чужий по мові і незрозумілий. Крім того, що для сумнівної потреби буде витрачено біля 16 тисяч карб. народних грошей, роздаванням школярам чужого по мові й незрозумілого їм твору великого письменника земці приймають національне почуття українських дітей, нагадавши їм зайвий раз, що вони „мужики і розмовляють на мужичій мові“, на котрій і книжок не слід читати Шкода, що чернігівське земство не поспішається з своїми обовязками перед українським народом і українською культурою. Дбаючи про духовні потреби народу, воно повинно було поперед усього згадати про українського поета, якого в столітній ювілей народження готується святкувати вся культурна Україна; воно повинно було асигнувати цих 15.600 карб. на твори Т. Г. Шевченка, зрозумілі і близькі українському народові. А в дійсності цю суму нічого не чують про зходи чернігівського земства до вшанування 100-літнього ювілею Т. Шевченка. Коли ж земці „не визнають“ значіння Кобзаря, коли їм кнече захотілось „достойно“ вшанувати пам'ять чужого письменника, тоді все ж вони повинні були вбрати популярні його твори, зрозумілі для дітей, подбати про переклад їх на українську мову (або взяти вже перекладені) і тільки тоді їх роздавати українським дітям.

Адже ж сам Л. М. Толстой, коли йому довелось в одній науці про двох мужиків говорити про українських селян, він звернувся до знавця української мови, щоб той йому поперекладав відповідні розмови. Ясно, значить, що як би сам Л. Толстой признав, що небудь для українських селян, він би не забув про їхню мову.

П. Христюк.

Останні вісті.

(Телеграми С.-П. Т. А. та власні).

Ювілей Т. Шевченка й акадємія художеств.

ПЕТЕРБУРГ, 20. Академія художеств одхлила пропозицію професора Мате преднатисе до вшанування століття народження художника і гра-

Гуртові ціни всім!!!

маючи на меті ознайомити публіку і збільшити збут ми рішили знову значно знизити ціни на грамофони і патефони і тепер наші ціни безумовно дешевші ніж в інших місцях.

3,000 ГРАМОФОНІВ ТА ПАТЕФОНІВ

Торговий до мз ПОЛЯКІНЪ

КНІВ, 52 ХРЕЩАТИК 52 (червоні вписки). Оддлі: в ОДЕСІ, ХАРЬКОВІ і ХЕРСОНІ

кращих закордонних фабрик. Продаються по таким дешевим цінам:

Table with columns for price ranges (e.g., 10 p. 75 kop., 15 p. 50 kop.) and corresponding product names.

Ціни по-за конкуренцією. Допускається велика розстрочка платіжу. Величезний та найріжноманітніший вибір пластинок від 60 коп.

Крім того продаються з великою знижкою: піаніно, гітари, мандоліни, балалайки, гармонії, скрипки і ин. муз. струн

Дров'яний склад Українця Ф.А. Калиниченка. Контора ХОРЕВА, 32. Тел. 35-89. Дрова суші, 1-го сорту. Ціни по-за конкуренцією. 700

вера поета Шевченка. Постановою академії мотивовано тим, що вона вже шанувала Шевченка в 1911 році в 50-ліття його смерті.

Відкриття з'їзду біржевої торгівлі і сільськогосподарства. ПЕТЕРБУРГ, 20. Відкритося восьмий загальноросійський з'їзд біржевої торгівлі і сільського господарства.

ПЕТЕРБУРГ, 20. Одкрився восьмий загальноросійський з'їзд біржевої торгівлі і сільського господарства. Беруть участь представники біржевих комітетів, сільськогосподарських і технічних т-в і представники відомств.

ПЕТЕРБУРГ, 20. (Офіційно). В пресі з'явилась низка відомостей, проте, що нею б одна закордонна фірма хоче взяти близьку участь в підприємстві т-ва пугилевських заводів, купивши акції названого т-ва.

На з'їзді виноградарів. НОВОЧЕРКАСЬК, 20. З'їзд виноградарів визнав за необхідне видання обов'язкових постанов про боротьбу з шкодами виноградників.

Також об'єднання Фінляндії з Імперією. ПЕТЕРБУРГ, 20. Закінчилися засідання особливої наради про таке об'єднання Фінляндії з іншими частинами Імперії.

ПЕТЕРБУРГ, 20. Закінчилися засідання особливої наради про таке об'єднання Фінляндії з іншими частинами Імперії. Про вплив майбутньої реформи на металургію промисловість російські представники висловились, що об'єднання буде шкодливым для цієї промисловості в північній частині Росії.

Од управління по справах воєнної служби. ПЕТЕРБУРГ, 20. (Офіційно). На ім'я воєнного міністра надходить багато прохань про урівнювання одної воєнної служби, про надання рідних льот і т. в. Всі ці прохання, через те, що вони належать до компетенції міністерства внутрішніх справ, доводяться воєнному міністру передавати в назване міністерство, що тільки затягає справу, викликаючи переписку і таке інше.

Реконструкція духовних шкіл. ПЕТЕРБУРГ, 20. Синод розробляє проект реформи навчання в духовних школах; автори проекта дбають про те, щоб притягти в російські духовні школи дітей південних словян, котрі тепер, здебільшого, вчаться в закордонних духовних семінаріях, де ім надають неправдиві відомости про Росію.

МІДІА І ЙОГО ПРИХИЛНІЦІ. МОСКВА, 20. Із Царицини телеграфують, що Ліодор одержав од одной людини повідомлення, що прихильниці Ліодора збираються із помсти обливи сірчаною кислотою його і жінку. БАКУ, 20. Застреливали городські водовози. Причина—конфіскація відер

без городського клейма. Тепер відродили в городі коштує 10 коп.

МОСКВА, 20. Відбулось відкриття кабінету судово-медичної експертизи. На відкритті був і міністр юстиції.

ПЕТЕРБУРГ, 20. Закінчилися праці загального зібрання російського літературного т-ва. Ухвалено низку резолюцій з приводу внесеного в Державну Думу законопроекта про печат.

ЗА КОРДОНОМ. В Ельзас-Лотарингії. БЕРЛІН, 20. Імператор прийняв одставку ельзас-лотарингійського уряду. Намістник, граф Велель, по проханню імператора залишається на своїй посаді ще на деякий час, щоб підготувати нових помішників.

В Болгарії. СОФІЯ, 20. На зібранні радикалів лідер партії доводив, що Болгарії не обидно приєднатись до тридержавної угоди. Газети подають відомости про мобілізацію в Сербії. В урядових колах ставляться до цього спокійно, вважаючи, що мобілізація не має ніякого відношення до Болгарії.

Конгрес радикалів. РИМ, 20. Почав свої засідання конгрес радикалів, скликаний в зв'язку з постановами окремих груп партії, в котрих висловлювались протести проти допущених правительством зловживань при виборів в парламент.

МОСКВА, 20. Із Рима повідомляють, що здоровля царя погіршало. Коло хворого весь час перебувають лікарі.

Охорона Емвер-бея. МОСКВА, 20. Із Костянтінополя телеграфують, що незадоволення новим воєнним міністром Емвер-Бем між офіцерами все зростає.

Підводний тоннель. ПЕТЕРБУРГ, 20. Два скандинавських інженери подали шведському правительству докладну записку про своє бажання взяти на певних умовах будову підводного тоннеля, що з'єднана з Швецією.

Театр і музика. Кам'яний Господарь. З початку п'єсу приймала публіка дуже стриманно, але з третього дії почав рости справжній солідний успіх артистів та п'єси.

Публіка поставилась до вистави дуже уважно і тепер успіх п'єси можна вважати забезпеченим, а моральне значиння вистави робить велику честь трупі, що так швидко виконала нелегке й нове для неї завдання.

Ураїнська трупа. Сьогодні в театрі М. К. Саловського яде 1) у 2-й раз „Дячка“ комед. на 4 д. 2) „Серденько золотому від серденька широго“, жарт на 1 д. Завтра „Камінний Господарь“ др. на 6 д. Л. України. „Крила“, п'єса Л. Старницької-Чернявської. Для свого бенефісу артист трупи М. Саловського С. Паньківський вибрав нову п'єсу Л. Старницької-Чернявської (авторки „Гетьмана Дорошенка“).

і разом з тим увести принципи повної рівноправності обох полів та висягати миру обов'язків кожної сторони в такому шлюбові. Бенефіціант гратиме роллю професора Івана Павловича. Інші ролі розділено так: героїню п'єси Ліну гратиме д-ка Л. Личицька, Рину— д-ка Малиш-Федоренко, Ніну Івановну—д. Поліаскія, лікаря Андрія Васильовича—д-й Корольчук, Віктора, чоловіка Ліни—д. Мар'яненко. З подробиць постановки слід вказати на концерт в першій дії, в якому візьмуть участь д-ки Матвієнко, М. Лисенко, д-й Золденко та Манько.

Ужоджественний театр „Мініатюр“. Сьогодні вся й ва програма. 1) Вперше музик. опера Офенбаха Ва-банк. 2) муз. шарж Лора Пейсасер. 3) М'який танець Танго. 4) Ромansi вик. Шарпантьє.

Дописи. (Од власних кореспондентів). Слоб. ПУХОВО, острогаж. п. (Вороніжчина). Дячка. Як і в попередні роки на минулих святах у нашій школі була влаштована яринка. Програма її поділялась на дві частини, з яких перша була цілком присвячена Шевченкові: спів на слова з „Кобзаря“, декламації вірші ж або присвячені Шевченкові вірші (Новицького, Воронізького, Коваленка, Кобзарівни й Волошки). В другій частині було два російські вірші, а решта— Олеса, Руданського, Алчевської, Глібова, Л. Українки, Франка, пісні теж тільки українські.

Спривочний одділ. Календарні відомости. Вівторок 21 янв. Свяч. Неофіта, свмч. Агній дів, Максима, мч. Валеріяна і Євгенія, Анастасія. Катол. Агнешка. Схід сонця в 7 год. 34 хв; захід сонця в 4 год. 54 хв

Редактор В. Яновський. Видавець С. Чикаленко. Оповістки. Спеціальна лічebníца Д-РА ГОЛЬДБЕРГА

Д-р Черняк В. Янгомир, 61 П. Прим. 9-12 г. 5-9, янки 1-2. Праці (сф.) вен. мочепод. розст. Володзічєвниа, Тел. 40-01.

Зубний лікар Д. Цигура приймає від 9 г. р. до 2 в. і від 3 г. до 6. Несі терівська, 36.

Панна, вправна інструкторка і з бухгалтерією, що хоче вихати за границю, радо ввзяла б лекції, бюрну працю, або инше відповідне заняття. Заяви просити слати на адресу: Уляна Должанська в Тячці. п. Болехів, Галичина.

Швейні машини нових спід од 19 руб., кожні од 40 руб., продаються в складі грамофон. ПОЛЯКІН І С-ВЯ. КНІВ. ХРЕЩАТИК, 52.

Складається гурток із осіб, бажаючих складати іспити за городське, народного вчителя, на знані дібного слухача курсів Перінова, Політехнічних та Сільськогосподарських на класній чині. Керує досвідчений педагог-студент, колишній народний учитель. Бачитись можна щоденно—Столипінська 6, пом. 3.

НОВА КНИЖКА „НОВІ ХРЕСТИ“ ПОВІСТЬ ІВ. ЛІШИЙ. Ціна 30 коп. Склад вичини в книгарні „Діло“ (Одеса, ул. Преображенська ІІ).

Готель „Україна“ в найм від КИМ-НАТИ по місці на добуду негороду. Бульв.-Кудр. 34.

ПІАНІНО конц. кращ. привив ро закордон. фабр. од 275 руб. 1 дорожче. Допускається розстрочка плати

Полякин і С-ва Хрещатик 52. В Кременчузі (на Полтавщині).

Новина! „Український театр в селих мініатюр“ Збірник Н. К. Альбітського. З МІСТ.

Шукатє посади в українських фінансових інституціях з догортальною практикою УКРАЇНЕЦЬ УРАДНИК, що служить тепер на посаді в одній українській інституції у Львові (Галичина). Заяви приймає Д. КУЧИКА. Львів ул. Рел. ч. 4.

Прыймаецца падпісна на 1914 год на беларускую газету НАША НІВА. НАША НІВА як і тые гадзі будзе працаваць над адраджэннем Беларусі, шырыць беларускую свядомасць, бараніць інтарэсу гаротнага беларускага народу.

УКРАЇНСЬКА БРАМНИЦЯ Золотаренко та Авраменко Кнів, Прорізна вул. № 26 Нагадує своїм шановним покунцям, що вкрамницю одержано у великому виборі: Сорочки жіночі, чоловічі та дитячі.

Видання т-ва „Просвіта“ у Катеринославі Видавничий фонд Імени М. Дмитріява. № 1. Д. Яворницький. Як жило славіне, закордонське низове вієсьло.

Складається гурток із осіб, бажаючих складати іспити за городське, народного вчителя, на знані дібного слухача курсів Перінова, Політехнічних та Сільськогосподарських на класній чині. Керує досвідчений педагог-студент, колишній народний учитель. Бачитись можна щоденно—Столипінська 6, пом. 3.

Пропонує: 1) КАБІНЕТНІ ПОРТРЕТИ Т. ШЕВЧЕНКА в фарбах (по картині відомого артиста І. Рєпина), високо-художньої репродукції пражського заводу Depot et Pauser, на білому бристольському картоні— по 1 руб.; на крейдяному папері з кольоровим паспорту—75 коп.